

**Hlavný kontrolór
Mesta Banská Bystrica**

**S P R Á V A
HLAVNÉHO KONTROLÓRA
O VÝSLEDKU NÁSLEDNEJ FINANČNEJ KONTROLY
č. 5/2015**

(v zmysle § 18f, bod (1), písmeno d) zákona SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov).

Na základe poverenia č. 5/2015 zo dňa 22. 5. 2015 vykonali zamestnanci útvaru hlavného kontrolóra Mesta Banská Bystrica následnú finančnú kontrolu **zákonnosti, účinnosti, hospodárnosti a efektívnosti čerpania účelových prostriedkov z rozpočtu mesta na MHD u dopravcu SAD Zvolen a.s. a v príslušných oddeleniach MsÚ Banská Bystrica za obdobie rokov 2013 až 2014** v čase od 25. 5. 2015 do prerokovania správy o výsledku následnej finančnej kontroly (viď zápisnica z prerokovania správy).

Kontrola bola vykonaná v súlade s § 18d a 18e zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov, zákona č. 502/2001 Z. z. o finančnej kontrole a vnútornom audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a v súlade s uznesením Mestského zastupiteľstva Banská Bystrica č. 14/2015 zo dňa 27. 1. 2015.

Kontrolná skupina z vykonanej kontroly spracovala dňa 31. augusta 2015 správu o jej výsledku v zmysle príslušných ustanovení zákona č. 502/2001 Z. z. o finančnej kontrole a vnútornom audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Kontrolovaný subjekt SAD Zvolen a.s. bol so správou oboznámený dňa 23. septembra 2015 a kontrolovaný subjekt MsÚ Banská Bystrica bol so správou oboznámený dňa 7. októbra 2015. Dňa 21. októbra 2015 bola s MsÚ správa prerokovaná, o čom bola spísaná zápisnica a boli uložené povinnosti v zmysle príslušných ustanovení zákona o finančnej kontrole.

O výsledku kontroly predkladám mestskému zastupiteľstvu túto informačnú správu v zmysle príslušných ustanovení zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov.

Cieľom kontroly bolo zistiť, či postup zamestnancov príslušných oddelení Mestského úradu v Banskej Bystrici a zamestnancov dopravcu pri hospodárení s finančnými prostriedkami poskytnutými Mestom Banská Bystrica ako náhrada straty realizovaných výkonov v mestskej verejnej doprave vo verejnom záujme za roky 2013 a 2014 bol v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi a zmluvnými podmienkami dojednanými v zmluve a jej dodatkoch o výkone vo verejnom záujme.

1. Východiská pre výkon kontroly a jej zameranie

V súlade s § 4, ods. (3), písm. g) zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v platnom znení obec pri výkone samosprávy zabezpečuje aj miestnu verejnú dopravu. Pôsobnosť obce v tejto oblasti upravoval § 30 zákona č. 168/1996 Z.z. o cestnej doprave. Zákon bol zrušený k 1. marcu 2012 a nahradený zákonom č. 56/2012 Z.z. o cestnej doprave. V tomto zákone je pôsobnosť obce upravená v § 44.

V kontrolovanom období Mesto Banská Bystrica zabezpečovalo miestnu verejnú dopravu u dvoch dopravcov, u Dopravného podniku mesta Banská Bystrica, a.s. a u SAD Zvolen, a.s.. Táto kontrola preverovala zákonnosť, hospodárnosť, účinnosť, účelnosť a efektívnosť čerpania účelových prostriedkov z rozpočtu mesta Banská Bystrica na MHD u dopravcu Dopravný podnik mesta Banská Bystrica, a.s.. Dopravca SAD Zvolen, a.s. bol preverovaný v samostatnej kontrole.

Kontrola bola zameraná na nasledovné okruhy:

- kontrola zmluvy o výkone vo verejnom záujme vrátane dodatkov
- kontrola rozpočtu Mesta Banská Bystrica a prijatých rozpočtových opatrení v časti MVD a poskytnutých transferov na vykrytie straty za služby vo verejnom záujme v kontrolovanom období
- kontrola účtovníctva a vybraných účtovných dokladov a ich porovnanie s údajmi uvedenými vo výkazoch o výkonoch, nákladoch a tržbách v osobnej doprave
- kontrola oprávnenosti nákladov uplatnených vo výkazoch o výkonoch, nákladoch a tržbách v osobnej doprave vo väzbe na platnú legislatívu, uzatvorené zmluvy o výkonoch vo verejnom záujme a na iné uzatvorené zmluvy dopravcom

2. Priebeh kontroly a zistené skutočnosti

Zmluva č. 490/2005/RDKS bola uzatvorená v súlade so zákonom 513/1991 Zb. Obchodným zákonníkom v znení neskorších predpisov (§§ 261 a 269) s použitím zákona č. 168/1996 Z.z. cestnej doprave v znení neskorších predpisov, konkrétne jeho § 15 dňa 29. 12. 2005.

Predmetom zmluvy (čl. II.) bol výkon dopravných služieb vykonávaných dopravcom SAD Zvolen a.s. vo verejnom záujme a úprava práv a povinností vyplývajúcich z tohto záväzku. Záväzkom sa rozumel záväzok prevádzkový, prepravný a tarifný v mestskej verejnej doprave na zabezpečenie dopravnej obslužnosti na území mesta Banská Bystrica na základe platných dopravných licencií a cestovných poriadkov. Záväzkom sa rozumela aj povinnosť objednávateľa Mesta Banská Bystrica poskytnúť dopravcovi náhradu preukázanej straty podľa zákona č. 168/1996 Z.z. o cestnej doprave až do výšky schválenej rozpočtom mesta v príslušnom roku. Zároveň bol dohodnutý rozsah prepravných výkonov vo verejnom záujme v predpokladanom objeme kilometrov (čl. III.).

Výpočet preukázanej straty a spôsob jej náhrady boli riešené v čl. IV a V. zmluvy. Bol dohodnutý postup podľa štvrťročných výkazov nákladov a výnosov, pričom do ekonomicky oprávnených nákladov sa mali započítavať náklady bezprostredne závislé od výkonov, taktiež boli stanovené výnosy spadajúce do výpočtu preukázanej straty. Bola dohodnutá mesačná platba na vykrytie predpokladanej straty ako 1/12 z sumy stanovenej ako strop náhrady pre rok 2006. Predkladanie výkazov sa dohodlo štvrťročne s tým, že záverečné vyúčtovanie preukázanej straty za rok 2006 bude vykonané najneskôr do 21. 3. nasledujúceho roku. Taktiež sa dohodla povinnosť dopravcu vrátiť prípadný preplatok vyplývajúci z ročného vyúčtovania objednávateľovi.

Doba plnenia záväzku v čl. IX. bola dohodnutá na obdobie roka 2006. Táto doba bola stanovená ako zmluvné obdobie s automatickým predlžovaním na dobu určitú o jeden rok (pokiaľ dopravca zmluvu nevypovie v 30 dňovej lehote pred termínom ukončenia zmluvného obdobia) maximálne po dobu 5 po sebe nasledujúcich kalendárnych rokov. Ďalej boli dohodnuté iné možnosti ako aj spôsoby ukončenia, či odstúpenia od zmluvy. Účinnosť zmluvy (čl. X) bola dohodnutá od 1. januára 2006.

Následne bolo k zmluve č. 490/2005/RDKS podpísaných 9 dodatkov.

Dňa 11. 12. 2008 bol podpísaný dodatok č. 2. Došlo k zmene zmluvného obdobia na dobu určitú do 31. decembra 2015 s možnosťou predĺženia o ďalšie 3 roky.

Kontrolná skupina je toho názoru, že vzhľadom k účinnosti nariadenia EPaR č. 1370/2007 už nemožno zmluvu dodatkom predĺžiť, nakoľko podľa tohto nariadenia zmluvy o výkonoch vo verejnom záujme uzavreté od 26. júla 2000 do 3. decembra 2009 na základe iného postupu, ako je postup spravodlivej verejnej súťaže, mohli pokračovať až do zániku ich doby platnosti pod podmienkou, že ich doba platnosti nepresahuje 10 rokov. Preto by bolo vhodné zo strany

objednávateľa služby, teda Mesta Banská Bystrica vykonať dôslednú analýzu vyššie uvedeného stavu a na jej základe v ďalšom postupovať.

Dopravný podnik Slovenská autobusová doprava Zvolen a Mesto Banská Bystrica sa v čl. V. Náhrada preukázanej straty bod 1 zmluvy o výkone vo verejnom záujme č. 490/2005/RDKS dohodli na náhrade preukázanej straty zo zabezpečenia výkonu vo verejnom záujme formou priebežných mesačných platieb, ktoré budú uhradené bezhotovostným prevodom na osobitný účet dopravcu do 25. dňa príslušného kalendárneho mesiaca. Výška priebežných mesačných platieb na náhradu preukázanej straty bude minimálne vo výške predchádzajúceho roka. Pre účely stanovenia výšky priebežných mesačných platieb sa náhrada preukázanej straty vypočíta podľa dohodnutého vzorca.

Aj v kontrolovanom období rokov 2013 a 2014 bol v platnosti vzorec na stanovenie výšky mesačnej platby podľa dodatku č. 2 ku zmluve.

Finančné prostriedky boli poskytnuté dopravcovi v rokoch 2013 a 2014, ako príspevky na bežné výdavky na rok 2013 a 2014, na cyklobus na rok 2014 a ako splátky nedoplatkov za rok 2012 a 2013.

Kontrolná skupina skonštatovala, že Mesto Banská Bystrica neuskutočňovalo mesačné priebežné platby dopravcovi vždy včas, t.j. v súlade s uzatvorenou zmluvou do 25. dňa príslušného kalendárneho mesiaca a platby neboli vypočítané a poskytované v požadovanej výške podľa zmluvy. Predbežná finančná kontrola pri odsúhlasovaní týchto platieb bola teda vykonávaná formálne v rozpore so zákonom č. 502/2001 Z.z. o finančnej kontrole a vnútornom audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Mestské zastupiteľstvo schválilo v programovom rozpočte na rok 2014 v podprograme 8.1. Autobusová doprava finančné prostriedky na presne stanovený účel, t.j. 2 180 000 € ako príspevok na bežné výdavky autobusovej dopravy a 200 000 € ako doplatok straty autobusovej dopravy za rok 2013. Kontrolou bolo zistené, že doplatok straty autobusovej dopravy za rok 2013 vo výške 411 672 € bol uhradený nielen zo schváleného doplatku straty autobusovej dopravy za rok 2013 vo výške 200 000 €, ale aj zo schváleného príspevku na bežné výdavky autobusovej dopravy vo výške 211 672 €.

Dodatok zmluvy č. 5 z 24. júna 2011 dohodol nové Tarifné podmienky Mesta Banská Bystrica a nové Osobitné tarifné podmienky pre režijné cestovné (prílohy č. 10 a 12 zmluvy), kde v bode 1 - preprava za režijné cestovné bolo stanovené režijné cestovné vo výške 0,04 Eur za jednu cestu pre cestujúcich v bodoch a) až g).

Dodatky zmluvy č. 7 a 9 ustanovili nové tarifné podmienky, Osobitné tarifné podmienky z 20.6.2011 ostali v platnosti..

Na základe prehľadu režijného cestovného v MHD Banská Bystrica v rokoch 2013 a 2014, ktorý dal k dispozícii kontrolovaný subjekt, bolo v roku 2013 vydaných 1 459 lístkov v hotovosti v hodnote 0,- Eur a 123 185 lístkov v hodnote 0,- Eur na dopravnú kartu. V roku 2014 bolo vydaných 688 lístkov hotovosti v hodnote 0,- Eur a 115 286 lístkov na dopravnú kartu v hodnote 0,-Eur.

Tým, že kontrolovaný subjekt tieto lístky poskytoval v nulovej hodnote a nie v hodnote 0,04 Eur, znížil tak výnosy o 4 985,76 Eur v roku 2013 a o 4 639,- Eur v roku 2014, tj. spolu o 9 624,72 Eur. O túto čiastku zaplatilo Mesto Banská Bystrica viac za stratu vo verejnom záujme.

Kontrolná skupina konštatuje, že rozdiel medzi režijným cestovným a cenníkovým cestovným v prípade, že by bolo zahrnuté do výnosov SAD Zvolen a.s., predstavovali by za roky 2013 a 2014 čiastku 106 161,68 Eur. Táto suma predstavuje benefit dopravcu voči svojim aktuálnym a bývalým zamestnancom a ich rodinných príslušníkov, avšak je hradená z verejných zdrojov Mesta Banská Bystrica.

Kontrolovaný subjekt ako veriteľ neúčtoval o pohľadávkach (vyrúbených za cestovanie bez

platného cestovného lístka v MHD) a pokutách s nimi súvisiacich v zdaňovacom období, v ktorom vznikla povinnosť o nich účtovať do výnosov. Účtoval o nich v zdaňovacom období, v ktorom došlo k ich finančnej úhrade dlžníkom, čo bolo v rozpore s príslušnými ustanoveniami zákona č. 431/2002 Z.z o účtovníctve a postupov účtovania. Takýmto postupom došlo k skresleniu výšky výnosov (ich znížením), ktoré kontrolovaný subjekt vykazoval a uplatňoval pri výpočte požadovanej náhrady preukázanej straty zo zabezpečenia výkonu vo verejnom záujme voči Mestu Banská Bystrica vo výkazoch o výkonoch, nákladoch a tržbách v pravidelnej autobusovej doprave.

Zároveň tak náhrada za službu vo verejnom záujme poskytnutá zo strany Mesta Banská Bystrica dopravcovi bolo o túto sumu vyššia, čím došlo zo strany dopravcu k neoprávnenému čerpaniu náhrady preukázanej straty zo zabezpečenia výkonu vo verejnom záujme.

3. Záverečné zhodnotenie kontroly

Kontrolované subjekty (príslušný útvar MsÚ Banská Bystrica a dopravca SAD Zvolen, a.s.) pri realizácii služby vo verejnom záujme a pri uplatňovaní náhrady straty za poskytovanie tejto služby v kontrolovanom období postupovali v zmysle uzatvorenej zmluvy o poskytovaní výkonov vo verejnom záujme a v zmysle platnej príslušnej legislatívy, došlo však k niektorým jej porušeniam ako:

- Mesto Banská Bystrica poskytovalo preddavky v rozpore so zmluvou a predbežná finančná kontrola v týchto prípadoch bola teda vykonávaná formálne, resp. v rozpore so zákonom o finančnej kontrole a vnútornom audite, nevykonalo zmeny rozpočtu (účelu) formou rozpočtových opatrení
- dopravca SAD Zvolen, a.s., poskytoval osobám jemu blízkym (zamestnanci, ich rodinní príslušníci a pod.) možnosť bezplatného cestovania v rozpore so zmluvne dohodnutými osobitnými tarifnými podmienkami, čím negatívne ovplyvnil výšku náhrady na vykrytie straty za služby poskytované vo verejnom záujme
- aj zmluvne dohodnutý systém cestovného pre osoby blízke dopravcovi negatívne ovplyvňuje výšku náhrady na vykrytie straty za služby poskytované vo verejnom záujme, keďže sa jedná o benefit dopravcu voči svojim aktuálnym i bývalým zamestnancom a ich rodinným príslušníkom, hradený je však z verejných zdrojov Mesta Banská Bystrica
- dopravca SAD Zvolen, a.s., neúčtoval o pohľadávkach (vyrúbených za cestovanie bez platného cestovného lístka v MHD) a pokutách s nimi súvisiacich v zdaňovacom období, v ktorom vznikla povinnosť o nich účtovať do výnosov.
- kontrolná skupina upozorňuje na termín ukončenia zmluvy s dopravcom 31.12.2015.

Banská Bystrica, 21. októbra 2015

Ivan Petrovič
hlavný kontrolór
Mesta Banská Bystrica